
**EGE ÜNİVERSİTESİ HEMŞİRELİK YÜKSEKOKULU ÖĞRETİM
ELEMANI VE ÖĞRENCİLERİNİN SINIF YÖNETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞ
VE BEKLENTİLERİ**

*CONSIDERATIONS AND EXPECTATIONS OF FACULTY MEMBERS AND
STUDENTS OF EGE UNIVERSITY NURSING SCHOOL RELATED TO
CLASSROOM MANAGEMENT*

Öğr.Gör. Nilay ÖZKÜTÜK* Prof.Dr. Münevver YALÇINKAYA**

*Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Hemşirelikte Öğretim Anabilim Dalı

**Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri ABD

2. Uluslararası Balkan Eğitim Kongresinde (2004) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

ÖZET

Bu araştırma "Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Öğretim Elemanı ve Öğrencilerinin Sınıf Yönetimine İlişkin Görüş ve Beklentilerinin" belirlenmesi amacıyla yapılan betimsel bir çalışmadır. Tarama modelinde desenlenen araştırma, Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulunda 2001-2002 öğretim yılında güz ve bahar döneminde öğrenim gören Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu öğrencileri (n=709) ve bu dönemde görevli olan öğretim elemanları (n=54) üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın amacına yönelik veriler anket yoluyla, araştırmacı tarafından hazırlanan "Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin Sınıf Yönetimine İlişkin Görüşleri ve Beklentileri Anketi" ile toplanmıştır. Veri toplama aracı ile elde edilen veriler, araştırmanın amaçları doğrultusunda SPSS paket programı versiyon 10.0 kullanılarak, sosyo demografik verilere ilişkin değişkenler ile alt ölçekler arasındaki ilişkiyi belirlemek için "tek yönlü çok değişkenli varyans analizinden, iki değişken arasındaki farkları belirleyebilmek için t testinden ve aritmetik ortalamadan yararlanılmıştır. Gruplar arasında ortaya çıkan farkları ortaya koymak için de "Tukey Post Hoc" testi kullanılmıştır.

Araştırmanın sonuçları; öğretim elemanlarının ve öğrencilerin sınıf yönetimi alt boyutlarına ilişkin görüşleri ile bazı değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Sınıf yönetimi açısından öğretim elemanları kendilerini yeterli bulurken, öğrenciler daha az yeterli bulmuşlardır. Öğrenci beklentilerine ilişkin sonuçlarda ise; öğrenciler, öğretim elemanlarından sınıfta iyi bir iletişim kurmasını, hoşgörü ve anlayış göstermesini, dersleri aktif olarak işlemesini ve ders notlarını vermesini, öğrenci sayısının azaltılmasını ve yoklamanın olmamasını beklemektedirler.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi, hemşirelik öğrencisi, öğretim elemanı

ABSTRACT

This research is a descriptive study carried out in order to determine "Considerations and Expectations of Faculty Members and Students of Ege University School of Nursing Related to Classroom Management". The research, which was designed as a screening model, was carried out with faculty members and students of Ege University School of Nursing who have attended to fall and spring terms of 2001-2002 education year at Ege University School of Nursing.

In accordance with the aim of the research, data were collected by means of a survey form prepared by researcher, called "The Form of Considerations and Expectations of Faculty Members and Students Related to Classroom Management". The data collected by means of a data collection tool designed to determine considerations of faculty members and students of Ege University Higher School of Nursing related to classroom management. In the course of aim of the research, the following calculations were made by using 10.0 version of SPSS package program; the following tools were used; the relationship between variables pertaining to socio-demographical data and subscales, one-way multi-variety variance analysis, method of statistical analysis, a t-test to identify differences between two variables, and in order to reveal the differences emerged between groups a "Tukey Post-Hac Test" was used.

The results of the research; while faculty members found themselves efficient in regards to classroom management, students found them less-effective. Faculty members anticipate a decrease in the number of students, an increase in tools and materials, to be provided with time and facilities so that they can improve themselves and spend more time with their students. But the students expect faculty members to establish a good communication in classroom, to demonstrate tolerance and understanding, to conduct lessons actively, to hand out text notes, as well as a decrease in number of students and elimination of roll call.

Key Words: *Classroom management, nursing student, faculty members*

GİRİŞ

Günümüz bilgi toplumu bilgiyi taşıyan ama kullanamayan değil, bilgiye nasıl ulaşılacağını bilen, düşünerek yeni bilgiler üretebilen ve sorun çözen bireylere gereksinim duymaktadır. Bu bireylerin yetiştirildiği yer eğitim kurumlarıdır. Öğrencilerin niteliği, eğitimin bireysel, toplumsal ve siyasal işlevlerini yeterli düzeyde gerçekleştirmesine bağlıdır. Öğrenci nitelikleri, eğitim sisteminin atölyesi olarak kabul edilen sınıflarda belirlenir, gelişir ve amaçlanan düzeye ulaşır (Aytekin 2000). Bu anlamda sınıf yönetimi öğrenci niteliklerinin gelişimi açısından büyük önem taşır.

Sınıf yaşamında öğrenmenin gerçekleştiği bir çevrenin oluşturulabilmesi için gerekli olanakların, süreçlerin, öğrenme düzeninin, öğrenme ortamının, kuralların belirlenmesi, sürdürülmesi, öğretmen ve öğrencilerin etkin çalışmalarındaki engellerin en aza indirgenmesi, öğretim zamanının uygun kullanılması, etkinliklerin öğrenciler tarafından belirlenerek katılımlarının sağlanması, sınıfta zamanın, madde ve insan kaynaklarının etkin olarak yönetilmesi sürecine sınıf yönetimi denilmektedir (Başar 2001, Terzi, 2001).

Erden ve Akman (1998) sınıf yönetimini, sınıfta öğretmenin görevini yerine getirirken, derslere devam etmeyenleri belirleme, öğrencilerin sınıf içi etkinliklerini kontrol etme, öğretim materyallerini düzenleme, sınıftaki çalışma koşullarını geliştirme, öğretimi engelleyici etmenleri ortadan kaldırma gibi bazı akademik olmayan işlerin düzenlenmesi olarak tanımlamaktadır.

Sınıf yönetimi, Başar (2001) tarafından eğitimin amaçlarına ulaştırılabilmesi için sınıftaki kaynakların, insanların ve zamanın etkili ve verimli bir şekilde yönetilmesi şeklinde ifade edilmektedir. Sınıf yönetimi; öğretmenin, öğrencinin uygun davranışlarını yüceltme, uygun olmayan davranışlarını elimine etme, kişiler arasında iyi ilişkileri geliştirme, sınıfta olumlu bir iklim yaratma, etkili, verimli bir sınıf organizasyonu kurma ve sağlama faaliyetlerinin toplamıdır (Mahiroğlu 1993).

Haigh'in tanımına göre sınıf yönetimi, (Başar 2001) sınıftaki kaynakların, insanların ve zamanın yönetimidir. Toprakçı (2002) tarafından aktarıldığı gibi, Doyle' e göre sınıf yönetimi, verilen süre içinde yeralan etkinliklerde bir grup öğrenci arasında işbirliğinin kurulması ve sürdürülmesidir. Sınıf yönetimini, sınıf yaşamının bir orkestra gibi yönetilmesi şeklinde tanımlayan Lemlech'in (1988) bu tanımlamasının aynı kavramı açıklamaya yönelik tüm tanımları birleştirdiği söylenebilir.

Bu tanımlardan da anlaşılacağı gibi, sınıf yönetiminin temel yapısını doğal olarak öğrenme öğretme süreci oluşturmaktadır. Öğrenme-öğretme sürecinde sınıf düzeninin sağlanması, amaçların öğrencilerle paylaşılması, onların öğrenme amaçları yönünde motive edilmesi ve öğrenmenin sağlanması konuları hem eğitimsel hem de yönetsel rolleri vurgular. Bir bakıma sınıf yönetimi kavramı, eğitim ve yönetime ilişkin genel ilke ve kuralların bütünleştirilerek sınıf ortamına uyarlanmasını ifade edecek biçimde de kullanılmaktadır (Uluğ 1999).

Bunların gerçekleşeceği düzeneğin oluşturulup sürdürülebilmesi, geliştirilebilmesi için sınıf yönetiminin en önemli değişkenlerinden biri olan öğretmenlerin iyi sınıf yönetimi becerisine sahip olması gerekmektedir. Öğretmenler, bilgi taşıyıcı ve aktarıcı değil, bilgi kaynaklarına giden yolları gösterici, kolaylaştırıcı birer eğitim lideri olmalıdır. Farklı öğrenme ve gelişim özelliğine sahip grupların bir arada bulunduğu sınıflarda sınıf içi örgütlenme, iletişim ve istenmeyen davranışların önlenmesi gibi durumlar öğretmenlerin eğitim amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için lider olmalarını gerektirmektedir. Öğretme-öğrenme ortamında sınıfın iyi yönetilmesi, eğitimde başarılı olmak için ilk adımdır. Bu nedenle öğretmenin liderlik rolü ön plana çıkmakta ve grup dinamizmini bilmesi önem kazanmaktadır (Taşdemir 2000). Bununla birlikte, etkili bir sınıf yöneticisi olarak öğretmenden, sınıfı eğitim için hazırlaması, sınıf kural ve süreçlerini belirleyip, paylaşıp, öğretmesi, öğretimi düzenleyip sürdürmesi ve öğrencilerin sosyal yönden istenilir şekilde davranmasını sağlaması beklenir (Başar 2001).

Öğrencilerin dersi sevmesi, çalışma alışkanlıkları kazanması, olumlu değer yargıları ve tutumları benimsemesi sınıftaki öğretmen davranışlarıyla ilişkilidir (Yavuzer 1999). Öğretmenlerden beklenen, sınıf içinde çok yönlü etkileşimin sağlanarak sınıf ikliminin olumlu hale getirilmesine ve öğrenci kişiliğinin gelişimine katkı getirecek, sınıf yönetimi anlayışlarına uygun davranışlar sergilemeleridir (Demirel 2000).

Sınıfın iyi yönetimi için, öğretmenin öğrencilerle iyi ilişkiler kurabilmesi gerekir. Çünkü, sınıf öğrencilerle yüz yüze olunan bir yerdir. Etkili bir öğretime rehberlik edebilecek düzeyde nitelik ve anlayışa sahip bir öğretmen, başarılı bir sınıf yönetimine sahip olabilecektir (Taşdemir 2000). Woods'a göre (Açıkgöz 2000) sınıf yönetiminde öğretmenlerin sınıf tarafından sevilip sevilmemesi önemli bir faktördür. Özellikle ilköğretim ve daha alt kademe öğretimde öğretmenlerin sevilme faktörleri sınıf yönetiminde önemli bir değişken olmaktadır.

Sınıf organizasyonu, sınıf yönetiminde öğretme-öğrenme sürecinin etkili bir şekilde gerçekleşmesi için önemlidir. Sınıfın organizasyonunda farklı etkenler dikkate alınmalıdır. Bu etkenler, okul ve sınıf ortamının madde kaynakları, öğrencilerin sahip bulunduğu özellikler ve öğretim etkinliklerinin hedef ve içeriğidir. Öğretmenler, öğretim ortamı ve etkinliklerini öğretim hedeflerine uygun düşecek ve etkin sınıf yönetimine ortam hazırlayacak bir nitelikte öğretim organizasyonları gerçekleştire bilmelidirler.

Sınıfı etkili yönetmek için gerekli olan unsurlardan birisi de sahip olunan zamanı iyi yönetmektir. Öğretmenin zamanı dikkatlice kullanması, hem öğrencilerin başarısını artırma hem de disiplin problemlerini ortadan kaldırmak açısından oldukça önemlidir. Böylece, öğrenciler için daha çok öğrenme fırsatı ortaya çıkacak ve başarıları artacaktır. Başarılı olan öğrencilerin ise motivasyonları artacaktır. Zamanı etkili kullanmak sadece öğrenci için değil, öğretmen açısından da fayda sağlar. Zamanın etkili kullanımı, öğretmeni dağınıklıktan kurtarır, zihinsel ve fiziksel yorgunluğu azaltır. (Cafoğlu 1992, Taşdemir 2000, Nesip, 2002, www.donusumkonagi.net/makale.asp?id=5580&baslik=sinifta_zaman_yonetimi-157k,2006).

Öğretmenin sınıfa hakim olması bakımından sınıfta disiplini sağlayıcı uygulamalar önem taşımaktadır. Bu bakımdan öğretmenin sınıf yönetimi konusundaki başarısını disiplin anlayışı ve uygulamaları da etkileyebilmektedir. Sınıfta disiplinin sağlanabilmesi ve programın başarıyla uygulanabilmesi öğretmenlerin karşılaştıkları önemli problemlerdendir (Cafoğlu 1992, Taşdemir 2000, Arı 2000, Tertemiz 2000).

Eğitim etkinliklerinden istenen sonucun alınabilmesi, eğitim girişiminin etkin yönetilmesi ile olanaklıdır. Eğitim girişiminin iyi yönetilmesi, eğitim yönetimi, okul yönetimi ve sınıf yönetimi sıra dizisinde her boyutun etkin yönetimini zorunlu kılmaktadır. Sınıfın iyi

yönetilmesi, eğitimde başarılı olmak için ilk adım olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, öğretmenlerin eğitimcilik özelliği kadar yöneticilik özelliklerinin de geliştirilmesi önemlidir.

Eğitim ve öğretimin gerçekleştiği ilk nokta olan sınıfta, sınıf yöneticileri olan öğretmenler, sınıflarını toplam kalite yönetimi uygulama ilkelerine uygun bir şekilde yönetmelidir. Özellikle yükseköğretim kurumlarında bir anlamda yetişkin eğitimi söz konusu olduğu için sınıf yönetimini sağlamak daha da zorlaşmaktadır. Bu bağlamda üniversitenin eğitimi kaliteli kılma politikası doğrultusunda ve toplumun istediği niteliklere sahip insan gücünü yetiştirme düşüncesiyle Türkiye'de ilk kurulan Hemşirelik Yüksekokulu olması ve diğer Hemşirelik Yüksekokullarına örnek olması açısından Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin sınıf yönetimine ilişkin görüş ve beklentilerinin ele alınması gereği duyulmuştur ve bu bağlamda, bu çalışma Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin sınıf yönetimine ilişkin görüş ve beklentilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Bu araştırmanın problemi "Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Öğretim Elemanı ve Öğrencilerinin Sınıf Yönetimine İlişkin Görüş ve Beklentileri Nelerdir?" ve bu görüşler çeşitli değişkenlere göre farklılaşmakta mıdır?" şeklinde ifade edilmiştir. Araştırmada ele alınan probleme çözüm getirmek amacıyla şu alt problemlere yanıt aranmıştır;

1. Alt Problem: E.Ü.HYO öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin sınıf yönetimine ilişkin görüşleri öğretim elemanlarının; çalışma yılına, öğretim elemanı olmaktan duyduğu memnuniyet durumlarına, öğrencilerin; bitirmiş olduğu liseye, mesleği sevip sevmemesine, derslerdeki başarı durumuna göre farklılaşmakta mıdır?

2. Alt Problem: E.Ü.HYO öğretim elemanlarının sınıf yönetimine ilişkin görüşleri ile öğrencilerin sınıf yönetimine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

3. Alt Problem: E. Ü.HYO öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin sınıf yönetimine ilişkin beklentileri nelerdir?

YÖNTEM

Betimlemeye yönelik olan bu araştırmanın evrenini, E.Ü.HYO'nda 2001-2002 öğretim yılında güz ve bahar döneminde öğrenim gören E.Ü.HYO öğrencileri ve bu dönemde görevli olan öğretim elemanları oluşturmaktadır.

Araştırmanın öğretim elemanlarına ait örneklemini, 2001-2002 öğretim yılında E.Ü.HYO Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı (n=6), İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı (n=9), Cerrahi Hemşireliği

Anabilim Dalı (n=8), Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı (n=7), Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı (n=7), Hemşirelikte Öğretim Anabilim Dalı (n=1), Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı (n=7), Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı (n=2) ve Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalında (n=7) görev yapan öğretim elemanlarının tümü (n=54) oluşturmaktadır.

Araştırmanın öğrencilere ait örneklemini, E.Ü.HYO'nda 2001-2002 güz ve bahar döneminde öğrenim gören ve Hemşirelik Esasları ABD (n=99), İç Hastalıkları Hemşireliği ABD (n=101), Cerrahi Hemşireliği ABD (n=97), Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD (n=86), Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ABD (n=75), Hemşirelikte Öğretim ABD (n=60), Psikiyatri Hemşireliği ABD (n=46), Hemşirelikte Yönetim ABD (n=78) ve Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim dallarından (n=67), ders alan toplam 709 öğrenci oluşturmaktadır.

Verilerin elde edilmesinde, araştırmacı tarafından "Öğretim Elemanlarının ve Öğrencilerin Sınıf Yönetimine İlişkin Görüşleri ve Beklentileri" adlı anketler hazırlanmıştır. Araştırma amaçlarına uygun olarak toplanan veriler, anket uygulaması sonuçlarına dayanmaktadır. Anketler, kişisel bilgi formu, sınıf yönetimine ilişkin görüşler ve sınıf yönetimine ilişkin beklentiler başlıkları altında üç bölümden oluşmuştur. Öğretim elemanlarına ve öğrencilere uygulanan anketlerin, öğretim elemanlarına ait kişisel bilgi formunda 6 soru, öğrencilere ait kişisel bilgi formunda 11 soru yer almaktadır. Veri toplama aracında, üç boyutta ele alınan öğretim elemanlarının ve öğrencilerin sınıf yönetimine ilişkin görüşlerini belirleme amacına yönelik 53 madde ve bir açık uçlu soruya yer verilmiştir. Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin sınıf içi iletişim, sınıf içi davranış yönetimi ve sınıf içi öğretim davranışları üç boyutunda aldıkları toplam puanların belirlenebilmesi için beşli likert tipi dereceleme ölçeği kullanılmıştır. Her madde için beş seçeneğe göre öğretim elemanlarının ve öğrencilerin sınıf yönetimine ilişkin görüşlerini sergileme düzeyleri belirlenmiştir. Seçenekler, 1=Hiç katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılıyorum, 5=Tümüyle Katılıyorum şeklinde cevaplandırılmaktadır.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracının soru maddelerinin ve anlatımların anlaşılır olup olmadığı, öğretim elemanlarının ve öğrencilerin sınıf yönetimine ilişkin görüş ve beklentilerini belirlemede yeterli olup olmadığı ve genel olarak ölçme aracının araştırmanın amacına uygun olup olmadığı uzman görüşleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda ölçme aracının bu çalışma için uygun olduğu görüşü bildirilmiştir. Veri toplama aracının uygulamaya hazır hale getirilmesinden sonra, öğretim elemanlarına ve öğrencilere uygulanabilmesi için Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Müdürlüğüne başvurularak uygulama onayı alınmıştır.

Araştırmanın amacına ulaşabilmek için, anket formu, araştırmacı tarafından Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulunda 2001-2002 öğretim yılında öğrenim gören öğrencilere, araştırma kapsamına alınan anabilim dallarının teorik ders programlarının bitiminde, öğrenciler için en uygun olan zaman diliminde ve sınıflarda o saatte sınıfta bulunan öğrencilere uygulanmıştır. Verilerin geçerlik ve güvenilirliğinin etkilenmemesi için dersten sorumlu öğretim elemanlarının sınıf dışında bulunması sağlanmıştır. Veri toplama sırasında öğrencilerin ölçme aracının öğretim elemanlarının sınıf yönetimlerini değerlendirmede kullanılabilecek bir anket olduğunu öğrenince anketi büyük bir ilgiyle doldurdıkları gözlenmiştir. Bu durum verilerin geçerliği ve güvenilirliği açısından dikkat çekicidir.

Verilerin çözümlenmesinde, SPSS 10.0 istatistik paket programı kullanılarak, yüzdellik, tek yönlü varyans analizi, t ve tukey HSD testleri ile Pearson korelasyon analizi uygulanmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi "E.Ü.HYO öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin sınıf yönetimine ilişkin görüşleri öğretim elemanlarının; çalışma yılına, öğretim elemanı olmaktan duyduğu menuniyet durumlarına öğrencilerin; bitirmiş olduğu liseye, mesleği sevip sevmemesine, derslerdeki başarı durumuna göre farklılaşmakta mıdır?" biçiminde ifade edilmiştir.

Öğretim elemanlarının sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin çalışma yıllarına göre incelenmesi tek yönlü varyans analizi ile yapılmış ve sonuçlar Tablo 1'de verilmiştir.

Sınıf yönetimi alt boyutlarından, sınıf içi iletişim (Sİİ), sınıf içi davranış yönetimi (SİDY) ve sınıf içi öğretme davranışları (SİÖD) üç alt boyutu açısından da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmasına rağmen 11-20 yıl (SİDY_x=21.30; SİÖD_x=144.53) çalışma yılına sahip olan öğretim elemanları, sınıf içi davranış yönetimi ve sınıf içi öğretme davranışları alt boyutlarında, 1-5 yıl (SİDY_x=20.231; SİÖD_x=142.04), 6-10 yıl (SİDY_x=19.28; SİÖD_x=141.00) ve 21 ve üstü (SİDY_x=20.69 ; SİÖD_x=140.46) çalışma yılına sahip öğretim elemanlarından daha yüksek bir puan ortalamasına sahip oldukları belirlenmiştir. Ancak çalışma yıllarına göre, tüm gruplarda öğretim elemanlarının kendilerini sınıf içi davranış yönetimi ve sınıf içi öğretme davranışları boyutları açısından "Orta" düzeyde değerlendirdikleri görülmektedir.

Çalışma süresinin artması hemşire eğitimcilerin öz değerlendirmelerini olumlu yönde etkilediğini düşündürmesine rağmen, Bayık, Bahar ve

Argon (1986) tarafından yapılan çalışma sonuçlarında olduğu gibi çalışma süreleri ile kendi öz değerlendirmeleri arasında bir farklılık bulunmamıştır. Bayık, Bahar ve Argon (1986) tarafından elde edilen bulgu, bu çalışma bulgularına benzer niteliktedir. Sınıf içi iletişim alt boyutunda (ÖÖİ), 1-5 yıl çalışma yılına sahip olan öğretim elemanlarının (OOİx=74.0952) puan ortalaması diğer çalışma yıllarına sahip öğretim elemanlarının puan ortalamasından yüksek bulunmuştur. Bu durum daha yeni mezun olmuş olan öğretim elemanlarının kendilerini öğrencilere daha yakın hissetmelerinden dolayı kendilerini daha yeterli olarak algıladıkları şeklinde yorumlanabilir. Nitekim Terzi (2001) tarafından yapılan araştırmada 5 yıl ve daha az mesleki kıdeme sahip olan öğretim elemanları, 16-20 yıl mesleki kıdeme sahip öğretim elemanlarından daha demokratik sınıf yönetimi anlayışına sahiptir. Bu araştırmada da 1-5 yıl çalışma yılına sahip olan öğretim elemanları daha demokratik bir tutum içinde oldukları ve kendilerini öğrencilere daha yakın hissettikleri düşüncesinden hareketle bu şekilde bir algıya sahip oldukları söylenebilir. Bu bulgu yapılan araştırma bulgularını destekler niteliktedir.

Tablo1: Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimine İlişkin Görüşlerinin Çalışma Yılı Değişkenine Göre Analizi

Boyutlar	Çalışma yılı	n	x	s	F	p
Sınıf İçi İletişim (Sİİ)	1-5	21	74.09	3.63	.30	.819
	6-10	7	72.71	4.57		
	11-20	13	73.84	3.48		
	21 ve üstü	13	73.00	5.30		
Sınıf İçi Davranış Yönetimi (SİDY)	1-5	21	20.23	1.64	1.45	.237
	6-10	7	19.28	3.25		
	11-20	13	21.30	2.35		
	21 ve üstü	13	20.69	2.09		
Sınıf İçi Öğretme Davranışları (SİÖD)	1-5	21	142.04	9.17	.50	.682
	6-10	7	141.00	9.66		
	11-20	13	144.53	5.85		
	21 ve üstü	13	140.46	10.58		

Öğretim elemanlarının öğretim elemanı olmaktan memnuniyet durumlarına göre sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi t-testi ile yapılmış ve sonuçlar Tablo 2'de verilmiştir. Yapılan t-testi sonucunda, sınıf yönetimi alt boyutlarından sınıf içi iletişim (Sİİ t=0.74, p=0.460), sınıf içi davranış yönetimi (SİDY t=1.15, p=0.256) ve sınıf içi öğretme davranışları (SİÖD t=0.21, p=0.83) üç alt boyutu açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Sınıf içi iletişim alt boyutunda öğretim elemanlarının öğretim elemanı olmaktan duydukları memnuniyet durumlarına ilişkin aritmetik ortalamalarına bakıldığında, öğretim elemanı olmaktan "kısmen memnun" (ÖÖİx=74.15) olan öğretim elemanlarının puan ortalaması görece olarak "memnun" (ÖÖİx=73.28) olan öğretim elemanlarına göre daha yüksektir.

Sınıf içi davranış yönetimi alt boyutunda öğretim elemanı olmaktan "memnun" (SİDY_x=20.22) ve "kısmen memnun" (SİDY_x=20.94) olan öğretim elemanlarının puan ortalaması birbirlerine çok yakındır. Bu boyutta öğretim elemanları kendilerini "orta" düzeyde değerlendirmektedirler. Sınıf içi öğretme davranışları alt boyutunun aritmetik ortalamasına bakıldığında, öğretim elemanı olmaktan "kısmen memnun" (SİÖD_x=141.97) olan öğretim elemanlarının puan ortalamaları, öğretim elemanı olmaktan "memnun" (SİÖD_x=142.42) olan öğretim elemanlarının puan ortalamasına göre görece olarak daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 2: Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimine İlişkin Görüşlerinin Öğretim Elemanı Olma Memnuniyeti Değişkenine Göre Analizi

Boyutlar	Memnun Olma	n	x	s	t	p
Sınıf İçi İletişim (Sİİ)	Evet	35	73.28	4.48	-0.74	0.46
	Kısmen	19	74.15	3.30		
Sınıf İçi Davranış Yönetimi (SİDY)	Evet	35	20.22	2.35	-1.15	0.25
	Kısmen	19	20.94	1.87		
Sınıf İçi Öğretme Davranışları (SİÖD)	Evet	35	141.97	10.30	-0.21	0.83
	Kısmen	19	142.42	5.31		

Ancak, öğretim elemanı olmaktan "memnun ve kısmen memnun" olan öğretim elemanları da tüm alt boyutlarda kendilerini "orta" düzeyde değerlendirmektedirler.

Öğrencilerin sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin bitirdiği lise türüne göre incelenmesi tek yönlü varyans analizi ve tukey HSD testi ile yapılmıştır ve sonuçlar Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Sınıf Yönetimine İlişkin Görüşlerinin Bitirdiği Lise Türü Değişkenine Göre Analizi

Boyutlar	Bitirdiği Lise	n	x	s	F	p
Sınıf İçi İletişim (Sİİ)	Normal Lise	430	53.57	10.78	4.61	.0004*
	Sağlık Meslek L.	120	50.17	11.09		
	Süper L.	125	56.63	11.83		
	Anadolu L.	15	56.80	8.76		
	Kolej	6	54.66	8.16		
	Diğer	13	51.61	8.80		
Sınıf İçi Davranış Yönetimi (SİDY)	Normal Lise	430	17.05	2.85	2.90	.0132
	Sağlık Meslek L.	120	16.81	3.04		
	Süper L.	125	17.46	2.50		
	Anadolu L.	15	19.13	2.35		
	Kolej	6	17.83	3.18		
	Diğer	13	15.76	2.58		
Sınıf İçi Öğretme Davranışları (SİÖD)	Normal Lise	430	106.68	17.80	3.05	.0098*
	Sağlık Meslek L.	120	104.56	17.62		
	Süper L.	125	111.88	17.20		
	Anadolu L.	15	113.13	15.99		
	Kolej	6	106.16	11.94		
	Diğer	13	101.00	17.21		

Yapılan varyans analizi sonucunda, sınıf yönetimi alt boyutlarından sınıf içi davranış yönetimi (SİDY) alt boyutu dışında, sınıf içi iletişim (Sİİ) ve sınıf içi öğretme davranışları (SİÖD) iki alt boyutu açısından istatistiksel olarak 0.01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermiştir.

Sınıf içi davranış yönetimi alt boyutunda varyans analizi sonucunda anlamlı bir farklılık bulunmazken, tukey HSD testi sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan tukey HSD testi sonucunda sınıf içi iletişim (Sİİ) alt boyutunda "Sağlık Meslek Lisesi" mezunu olan öğrenciler (Sİİx=SO.17) ile "Normal ve Süper Lise" mezunu olan öğrenciler (Sİİx=53.57; Sİİx=56.63) arasında; sınıf içi davranış yönetimi (SİDY) alt boyutunda, "Diğer ve Sağlık Meslek Lisesinden" mezun olan öğrenciler (SİDYx=IS.76; SİDYx=16.81) ile "Anadolu Lisesi" mezunu (SİDYx=19.13) olan öğrenciler arasında ve sınıf içi öğretme davranışları (SİÖD) alt boyutunda, "Süper Lise" mezunu olan öğrenciler (SİÖDx=111.88) ile "Normal ve Sağlık Meslek Lisesi" mezunu olan öğrenciler (SİÖDx=106.68; SİÖDx=104.56) arasında istatistiksel olarak 0.01 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur (Tablo 3).

Sağlık Meslek Lisesi mezunu olan öğrencilerin puan ortalamaları diğer lise mezunu olan öğrencilere göre görece olarak daha düşük, Anadolu Lisesi mezunu olan öğrencilerin puan ortalamaları ise diğer lise mezunu öğrencilere göre daha yüksek olarak bulunmuştur. Sağlık Meslek Lisesi mezunu olan öğrencilerin sınıf yönetimi alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin diğer lise mezunlarına göre daha az yeterli olması onların büyük bir bölümünün hastanelerde çalışarak okumalarından dolayı, derslere etkin bir şekilde katılmamaları ve öğretim elemanları ile yeterli derecede iletişim kuramamalarından kaynaklandığını düşündürmektedir.

Öğrencilerin sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin mesleği sevme durumlarına göre incelenmesi tek yönlü varyans analizi ve tukey HSD testi ile yapılmış ve sonuçlar Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin Sınıf Yönetimine İlişkin Görüşlerinin Mesleği Sevme Durumu Değişkenine Göre Analizi

Boyutlar	Mesleği Sevme Durumu	n	x	s	F	P
Sınıf İçi İletişim (Sİİ)	Evet	390	54.69	10.67	10.42	.0000*
	Kısmen	290	52.87	10.93		
	Hayır	29	45.55	14.30		
Sınıf İçi Davranış Yönetimi (SİDY)	Evet	390	17.31	2.78	3.57	.0284
	Kısmen	290	16.94	2.81		
	Hayır	29	16.03	3.36		
Sınıf İçi Öğretme Davranışları (SİÖD)	Evet	390	109.13	17.10	12.95	.0000*
	Kısmen	290	106.22	17.39		
	Hayır	29	92.65	21.62		

Yapılan varyans analizi sonucunda sınıf yönetimi alt boyutlarından sınıf içi davranış yönetimi (SİDY) alt boyutu dışında, sınıf içi iletişim (Sİİ) ve sınıf içi öğretim davranışları (SİÖD) alt boyutları açısından istatistiksel olarak 0.01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan tukey HSD testi sonucunda sınıf içi iletişim (Sİİ) ve sınıf içi öğretim davranışları (SİÖD) alt boyutlarında mesleğini sevmeyen öğrenciler ($Sİİx=45.55$; $SİÖDx=92.65$) ile mesleğini kısmen seven ve mesleğini seven öğrenciler ($Sİİx=52.87$, $SİÖDx=106.22$; $Sİİx=54.69$, $SİÖDx=109.13$) arasında istatistiksel olarak 0.01 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Mesleğini sevmeyen öğrencilerin, mesleğini seven ve kısmen seven öğrencilere göre daha düşük puan ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Öğrencilerin tümü, mesleği sevme durumlarına göre tüm alt boyutlarda öğretim elemanlarını "orta" düzeyde değerlendirmişlerdir.

Pektetin (1986) ve Atalay (1986) tarafından Hemşirelik Yüksekokulu öğrencileri üzerinde yapılan araştırmalarda, mesleğini sevmeyen öğrencilerin okullarına ve öğretim elemanlarına dolaylı olarak derslere karşı tutumlarının olumsuz olduğu bulunmuştur. Bu durumda mesleğini sevme olgusunun sınıf yönetimi üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Bütün bu bulgular göz önüne alındığında, bu çalışmada mesleğini sevmeyen öğrencilerin, bu mesleği seçerken doğru bir seçim yapmadıkları düşüncesinden hareketle mesleğini seven ve kısmen seven öğrencilere göre sınıf yönetimi açısından daha olumsuz görüşlere sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin derslerdeki başarı durumuna göre incelenmesi tek yönlü varyans analizi ve tukey HSD testi ile yapılmıştır ve sonuçlar Tablo 5'de verilmiştir.

Yapılan varyans analizi sonucunda sınıf yönetimi alt boyutlarından sınıf içi davranış yönetimi (SİDY) alt boyutu dışında, sınıf içi iletişim (Sİİ) ve sınıf içi öğretim davranışları (SİÖD) alt boyutları açısından istatistiksel olarak 0.01 düzeyinde anlamlı bir farklılık göstermiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan tukey HSD testi sonucunda sınıf içi iletişim (Sİİ) ve sınıf içi öğretim davranışları (SİÖD) alt boyutlarında derslerdeki başarı durumu "iyi" olan öğrenciler ($Sİİx=54.47$, $SİÖDx=108.61$) ile derslerdeki başarı durumu "orta" olan öğrenciler ($Sİİx=50.93$, $SİÖDx=104.16$) arasında istatistiksel olarak 0.01 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur (Tablo 5).

Sınıf içi davranış yönetimi alt boyutunda yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı bir farklılık bulunmazken, tukey HSD testi sonucunda derslerdeki başarı durumu "iyi" olan öğrenciler ($SİDYx=17.33$) ile derslerdeki başarı durumu "orta" olan öğrenciler ($SİDYx=16.55$) arasında istatistiksel olarak 0.01 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur (Tablo 5). Farklı başarı grubunda bulunan öğrenciler öğretim elemanları

hakkında farklı değerlendirmeler yapmışlardır. Başarı durumu iyileştikçe, öğretim elemanları ile ilgili öğrenci değerlendirmeleri daha olumlu bir hal almaktadır. Bu sonuç, Açıköz (1990) tarafından yapılan çalışma bulguları ile oldukça benzerlik göstermektedir.

Tablo 5: Öğrencilerin Sınıf Yönetimine İlişkin Görüşlerinin Derslerdeki Başarı Durumu Değişkenine Göre Analizi

Boyutlar	Derslerdeki Başarı Durumu	n	x	s	F	p
Sınıf İçi İletişim (Sİİ)	Çok iyi	55	55.21	12.27	5.30	.0013*
	İyi	470	54.47	10.76		
	Orta	175	50.93	10.87		
	Kötü	7	48.57	17.29		
Sınıf İçi Davranış Yönetimi (SİDY)	Çok iyi	55	16.96	2.92	3.46	.0159
	İyi	470	17.33	2.74		
	Orta	175	16.55	2.97		
	Kötü	7	16.42	3.55		
Sınıf İçi Öğretme Davranışları (SİÖD)	Çok iyi	55	107.80	17.35	3.90	.0088*
	İyi	470	108.61	17.67		
	Orta	175	104.16	17.16		
	Kötü	7	94.85	25.88		

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt problemi "E.Ü.HYO Öğretim Elemanlarının Sınıf Yönetimine İlişkin Görüşleri ile Öğrencilerin Sınıf Yönetimine İlişkin Görüşleri Birbirlerine Göre Farklılaşmakta mıdır?" biçiminde ifade edilmiştir.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin sınıf yönetimine ilişkin görüşlerinin farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan t testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Yapılan t-testi sonucunda sınıf yönetimi alt boyutlarından sınıf içi iletişim (Sİİ $t=-1319$, $p=0.000$), sınıf içi davranış yönetimi (SİDY $t=-8.53$, $p=0.000$) ve sınıf içi öğretme davranışları (SİÖD $t=-14.32$, $p=0.000$) alt boyutları bakımından istatistiksel olarak 0.01 düzeyinde anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Tablo 6'da öğrencilerin ve öğretim elemanlarının aritmetik ortalamalarına bakıldığında ise, öğretim elemanlarının sınıf yönetimi alt boyutlarına ilişkin puan ortalamaları öğrencilerin sınıf yönetimi alt boyutlarına ilişkin puan ortalamalarından daha yüksek bulunmuştur. Sınıf yönetimine ilişkin alt boyutlar olan, sınıf içi iletişim, sınıf içi davranış yönetimi ve sınıf içi öğretme davranışları bakımından öğrencilerin öğretim elemanlarını "ortanın alt sınırında" ve öğretim elemanlarının da kendilerini "ortanın üst sınırında" değerlendirdikleri saptanmıştır. Bu durum, sınıf yönetimi alt boyutlarına ilişkin öğrencilerin ve öğretim elemanlarının görüşleri arasındaki farkın sınıf yönetimi üzerinde etkili olduğunu düşündürmektedir.

Tablo 6: Sınıf Yönetimine İlişkin Öğretim Elemanı ile Öğrenci Görüşlerinin t-testi Sonuçları ve Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Boyutlar	Öğrenci-Öğretim Elemanı Sınıf Yönetimi Görüşleri			Öğretim Elemanı-Öğrenci Sınıf Yönetimi Görüşleri			t	p
	n	X	s	n	x	s		
Sınıf İçi İletişim İSİİ	709	53.59	11.08	54	73.59	4.09	-13.19	0.000*
Sınıf İçi Davranış Yönetimi İSİDYİ	709	17.11	2.83	54	20.48	2.20	-8.53	0.000*
Sınıf İçi Öğretme Davranışları İSİÖDİ	709	107.26	17.71	54	142.12	8.81	-14.32	0.000*

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi "E.Ü.HYO öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin sınıf yönetimine ilişkin beklentileri var mıdır? ve bu beklenti ne yöndedir?" biçiminde ifade edilmiştir.

Bu duruma ilişkin bulgular ankette bulunan açık uçlu soruya öğretim elemanları ve öğrenciler tarafından verilen yanıtların sınıflandırılarak analiz edilmesi ile elde edilmiştir. Bu analiz öğretim elemanlarının ve öğrencilerin değerlendirmeyi kendi anlatımları ile yapmış olmalarından dolayı önemlidir. Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin sınıf yönetimine ilişkin beklentilerinin dağılımı tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: Öğretim Elemanlarının ve Öğrencilerin Sınıf Yönetimine İlişkin Beklentilerinin Dağılımı

Beklentiye Dair Açık Uçlu Sorunun Yanıtları	Sayı	Yüzde
ÖĞRETİM ELEMANLARI		
Öğrenci sayısının azaltılması	8	14.81
Öğrenciyi ismen tanıyabilme	3	5.55
Ders araç gereçlerinin çeşitliliğinin artırılması	5	9.25
Öğrencilere daha fazla zaman avırabilme	5	9.25
Kendimi geliştirmem için olanak tanınması	2	3.74
Yanıtız	31	57.40
Toplam	54	100.0
ÖĞRENCİLER		
İyi bir iletişim, hoşgörü, anlayış	35	4.94
Derslerin aktif bir şekilde işlenmesi, ders notlarının verilmesi	46	6.48
Yaz okulu	3	0.43
Notla tehit etmeme	4	0.57
Öğrenci sayısının azaltılması	3	0.43
Yoklamanın olmaması	3	0.43
Yanıtız	615	86.74
Toplam	709	100.0

Tablo 7'e bakıldığında öğretim elemanlarının sınıf yönetimine ilişkin beklentileri, %14.81 oranında öğrenci sayısının azaltılması, %5.55 oranında öğrenciyi ismen tanıma, %9.25 oranında ders araç gereçlerinin çeşitliliğinin artırılması, %9.25 oranında öğrencilere daha fazla zaman ayırabilme ve %3.74 oranında kendimi geliştirmem için olanak tanınması yönünde olmuştur. Öğretim elemanlarının %57.40'1 bu soruyu yanıtlamamıştır.

Öğrencilerin %4.94'ü ise öğretim elemanlarından sınıfta iyi bir iletişim, hoşgörü, anlayış, %6.48'i derslerin aktif işlenmesi ve ders notlarının verilmesini, %0.43'ü yaz okulu, %0.57'si notla tehdit edilmemeyi, %0.43'ü öğrenci sayısının azaltılmasını ve %0.43'ü yoklamanın olmamasını beklemektedir. Öğrencilerin %86.74'ü bu soruyu yanıtlamamıştır. Bununla birlikte, bu çalışma bulgularını destekler nitelikte olan, Elibol (2003) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin not kaygısı yaşamama, anlayışlı hoca, aktif eğitim yöntemlerinin kullanılması vb.gibi beklentiler içinde oldukları bulunmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

E.Ü.HYO öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin sınıf yönetimine ilişkin görüş ve beklentilerinin incelendiği bu araştırmada, sınıf yönetimine ilişkin alt boyutlar olan, sınıf içi iletişim, sınıf içi davranış yönetimi ve sınıf içi öğretme davranışları bakımından öğrencilerin öğretim elemanlarını "ortanın alt sınırında" ve öğretim elemanlarının da kendilerini "ortanın üst sınırında" değerlendirdikleri saptanmıştır.

Araştırma bulgularına dayalı olarak, sınıf yönetimi konusunda yapılması gerekenlere ilişkin yararlı olacağı düşünülen araştırmaya ilişkin öneriler aşağıda sunulmuştur:

Sınıf içi iletişim, sınıf içi davranış yönetimi ve sınıf içi öğretme davranışları konularında öğretim elemanlarının kendilerini geliştirmelerine yönelik hizmet içi eğitim seminerlerine ve etkinliklerine yer verilmelidir.

Öğretim elemanları öğrencileri için daha fazla zaman ayırmalı ve mesleği sevmesi için daha fazla çaba göstermelidirler. Öğretim elemanları öğrencileriyle özellikle Sağlık Meslek Lisesi mezunu olan ve dolayısıyla çalışan öğrencilerle daha etkili bir iletişim kurmalı ve öğrencilerine daha fazla anlayış ve hoşgörü ile yaklaşmalıdırlar.

Öğretim elemanları, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin özgür düşünmelerine, kendilerini serbestçe anlatabilmelerine olanak sağlayan öğrenme-öğretme ortamları yaratarak onların aktif katılım düzeylerini artırılmalıdırlar.

Ders çalışma ortamlarının öğrenciyi çalışmaya ve araştırmaya motive edebilecek şekilde düzenlenmesine, konuların öğrencilerin

anlayabileceği, ezberlemeden öğrenebileceği ve konuyu çok yönlü olarak araştırabileceği şekilde işlenmesine daha fazla önem verilmeli ve konuda çalışmalar yapılmalıdır.

Üniversite ortamındaki öğrencilerin başarılarını arttırmak ve böylece yükseköğretimin amacına ulaşmasını sağlamak için, öğretim elemanı öğrenciyi araştırmaya sevk edecek şekilde yönlendirmelidir.

Üniversitelerdeki eğitim öğretimi yükseltmek için bu araştırmaya benzer araştırmalar başka Hemşirelik Yüksekokullarında, fakülte ve bölümlerde de yapılarak, kurumlar arasında karşılaştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Açıkgöz-Ün K (1990). Üniversite Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarını Değerlendirmesinde Kullanılabilecek Geçerli ve Güvenilir Bir Araç. Öğretmene İlişkin Öğrenci Algılan Ölçeği (ÖİÖAÖ). Yayınlanmamış Araştırma Raporu, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
2. Açıkgöz K (2000). Etkili Öğrenme ve Öğretme. İzmir: Kanyılmaz Matbaası, II. Baskı.
3. An R, Saban A (2000). Sınıf Yönetimi. Konya: Ceylan Ofset
4. Aytekin H (2000). Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama (içinde). Küçükahmet L (ed). Sınıf Yönetimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
5. Başar H (2001). Sınıf Yönetimi. Ankara: Pegem Yayıncılık, 5. Baskı
6. Bayık A, Bahar Z, Argon G (1986). "Hemşirelik Yüksekokullarında Eğitimcilerin Tutumları". 1. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu. İstanbul: Hilal Matbaacılık
7. Cafağlı Z (1992). Sınıf Yönetimi, Eğitim Dergisi, Cilt:1, Sayı:2, ss:152-160
8. Demirel Ö (2000). Sınıf Yönetimi Plandan Uygulamaya Öğretme Sanatı. II. Baskı, Ankara: Pegem Yayıncılık,
9. Elibil H (2003). "Öğrenci Hemşirelerin Profesyonel Hemşirelik Bakımının Boyutlarını Algılamaları", Yayınlanmamış Lisans Tezi.
10. Erden M, Akman Y (1998). Sınıf Yönetimi, Gelişim Öğrenme-Öğretme, Eğitim Psikolojisi. 7. Baskı, Ankara: Arkadaş Yayınlan.
11. Gürses G (2002). "Sınıf Yönetimi" <<http://www.ggurses.com.tr.tc> {Ziyaret Tarihi: 18.02.2002}
12. Kearney P and others (1985). Powen in The Classroom. Teacher Communication Techniques And Messages. Communication Education. Vol:34, Nr.1, S.19-27.
13. Lemlech J K (1988). Classroom Management, New York:Longman Inc. Seconded.
14. Mahiroğlu A (1993). Sınıf Yönetimi, Eğitim Dergisi, Sayı:4, ss:71-80
15. Nesip, E. (2002). <http://www.odevsel.com/egitim/3017/dogu-akdeniz-universitesi.html>
16. Pektekin Ç (1986). "Hemşire Öğretmenlerin Özelliklerinin ve Diğer Faktörlerin Öğrenci Hemşirelerin Öğrenimi Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması" 1. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu. İstanbul: Hilal Matbaacılık.

17. Taşdemir **M** (2000). Öğretimde Programlama Süreci, Eğitimde Planlama ve Değerlendirme. Program, Öğretim, Yönetim ve Değerlendirme, Ankara: Ocak Yayınları
18. Tertemiz **N** (2000). "Sınıf Yönetimi-Disiplin" Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, ss.49-71
19. Terzi **Ç** (2001). Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Anlayışlarına İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
20. Toprakçı **E** (2002). Sınıf Örgütünün Yönetimi. I. Basım. Ankara: Ütopya Yayınevi
21. Uluğ **F** (1999). Eğitimde Grup Süreçleri: Yönetimsel Psikososyal ve Teknik Bakış. Ankara: Türkiye ve Ortadoğu Anne İdaresi Enstitüsü.
22. Yavuzer **H** (1999) Çocuk Eğitimi El Kitabı, İstanbul: Remzi Kitabevi.
23. www.donusumkonagi.net/makale.asp?id=5580&baslik=sinifta_zaman_yonetimi-157k-(Ziyaret tarihi: 03.03.2006)